

Sygn. akt I CSK 2940/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku Z. D.
z udziałem A. D.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym 29 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu
z 23 września 2021 r., sygn. akt II Ca 104/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika postępowania A. D. od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu z 22 października 2021 r.,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne na tle art. 391 § 1, art. 378 § 1, art. 368 § 1 pkt 5, art. 321 oraz art. 384 k.p.c. w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy Sąd drugiej instancji może dokonać zmiany orzeczenia również w przypadku braku precyzyjnych wniosków o zmianę wyroku w sytuacji, w której określono granice rozpoznania apelacji skarżąc wyrok Sądu pierwszej instancji w całości oraz wniesiono m.in. o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji do ponownego rozpoznania; 2) czy Sąd drugiej instancji jest bezwzględnie związany zakresem zmiany wyroku wskazanym w apelacji i nie może orzec odmiennie, aniżeli zakres tej zmiany wyroku, w sytuacji gdy zaskarżono wyrok Sądu pierwszej instancji oraz zawnioskowano m.in. o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji do ponownego rozpoznania; 3) czy art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. wyraża jedynie wymóg formalny apelacji i każde jego wyartykułowanie mniej lub

bardziej trafne powoduje konieczność rozpoznania apelacji i zmiany wyroku stosownie do zakresu zaskarżonego rozstrzygnięcia z uwzględnieniem przepisów prawa materialnego.

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości na tle wskazanych przepisów nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Problem dotyczący granic zaskarżenia i zakresu żądanej zmiany lub uchylenia kwestionowanego apelacją orzeczenia był przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego (zob. uchwały Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2007 r., III CZP 20/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 61; z 17 listopada 2009 r., III CZP 83/09, OSNC 2010, nr 5, poz. 69; postanowienia Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 2006 r., II CZ 53/06; z 4 października 2006 r., II CZ 65/06). Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowane przez skarżącego kwestie nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżący, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, które w jego ocenie z powodu naruszenia przepisów postępowania jest wadliwe. Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego zachodzi oczywista zasadność skargi, ponieważ zaskarżony wyrok w sposób rażący narusza art. 43, art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 w zw. z art. 212 § 1 i 2 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyznanie na rzecz wnioskodawczyni nieruchomości przy ul. [...] w D. bez obowiązku spłaty na rzecz skarżącego w części $\frac{1}{2}$ wartości tej nieruchomości, tj. kwoty 111 700 zł,

podczas gdy przyznanie nieruchomości na rzecz jednego współwłaściciela rodzi obowiązek orzeczenia o spłatach na rzecz drugiego z nich. Ponadto podniósł, że zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo „w granicach zaskarżenia”.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi. Zauważyć należy, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko orzeczeniu Sądu drugiej instancji. Skarżący podnosząc, w ramach uzasadnienia przesłanki 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., błędne przyznanie na rzecz wnioskodawczyni jednego ze składników majątku wspólnego bez obowiązku spłaty na rzecz skarżącego kwoty odpowiadającej połowie jego wartości, pominął, że rozstrzygnięcie w tym przedmiocie zostało zawarte w postanowieniu Sądu pierwszej instancji, a nie w orzeczeniu wydanym przez Sąd Okręgowy, w stosunku do którego została wywiedziona skarga kasacyjna. Składając apelację od orzeczenia Sądu pierwszej instancji skarżący nie żądał jego zmiany w tym zakresie.

Niezależnie od tego, skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżący winien był podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jego ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczynił, poprzestając na stwierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie narusza powołane przepisy prawa materialnego z uwagi rozstrzygnięcie, które – jak wskazano wyżej – zostało zawarte w postanowieniu Sądu pierwszej instancji. Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyslanie się lub poszukiwanie okolicznością, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 i z 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie

podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14; zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., III PK 6/15; z 13 lutego 2014 r. I PK 262/13; z 27 maja 2010, II UK 274/09; z 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07; z 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]